

КОНСУЛЬТАЦІЯ ДЛЯ БАТЬКІВ

«Робота з батьками при впровадженні інклюзії в закладах загальної середньої освіти»

Для успішної реалізації інклюзії в закладах загальної середньої освіти надзвичайно важливим є залучення батьків до освітнього процесу та участі у розробці навчальних планів.

Без співпраці та допомоги батьків інклюзія неможлива. Батьки – перші вчителі дитини і залишаються ними усе життя. Батьки можуть допомагати в якості вчителів удома і в класі. Вони – захисники інтересів своєї дитини.

Батьки краще за інших розуміють, що необхідно їхній дитині і тому ухвалюють рішення щодо її розвитку та освіти.

Коли дитина з особливими освітніми потребами (ООП) починає вчитися у звичайній школі, батьки відчувають полегшення, адже дитина отримує шанс на повноцінне життя.

Дієвим та першим етапом роботи з батьками є індивідуальні, групові, сімейні консультування. Важливо з'ясувати взаємовідносини між дитиною й

самими батьками, а також реагування дорослих членів родини на ступінь неповноцінності дитини. Встановити довірливі стосунки з батьками, ознайомити їх з перевагами інклюзивної освіти.

Спеціалісти стверджують, що якщо дитина з ООП вчиться у колективі звичайних здорових дітей, це позитивно впливає на дитину (їхній розвиток пришвидшується).

Навчання в інклюзивних класах допомагає їм адаптуватися до нормальних життєвих ситуацій, позбутися почуття ізоляції, відчуження. Вчить дітей, які поряд спілкуватися на рівних, працювати та допомагати разом.

Для того, щоб дитина нормально розвивалася і добре себе почувала, батьки та школа повинні стати для неї однією великою сім'єю.

Окреме питання – як ставляться батьки до того, що їхні діти навчатимуться в одному класі з дітьми особливими освітніми потребами. Це залежить від їхнього культурного рівня. Часто батьки виступають проти спільного навчання. Батьків «звичайних» дітей турбує: якщо у класі з'явиться дитина з ООП, учитель буде змушений більше часу приділяти їй і не зможе давати знання відповідного рівня для інших.

Найвні батьківські стереотипи та побоювання можуть бути подолані через постійну просвіту та поширення інформації про принципи та можливості інклюзії. Тому наступний дієвий крок є проведення зустрічей з батьками і учнями класу, педагогами з метою формування їх психологічної готовності до взаємодії з дитиною з особливими освітніми потребами, проведення родинних та громадських заходів, батьківських зборів. Застосування інноваційних форм роботи (рольових ігор, тренінгів, залучення батьків до класних та шкільних заходів тощо). Батьків необхідно налаштовувати на позитивне сприймання інклюзії.

Переваги для батьків дітей з особливими освітніми потребами:

- починає руйнуватися комплекс неповноцінності, пов'язаний із народженням і вихованням особливої дитини;
- з'являється відчуття рівноваги, усвідомлення, що суспільство прийняло тебе;
- формується відчуття власної причетності до процесу виховання та навчання завдяки участі в складанні індивідуалізованих навчальних планів, підборі завдань для дитини;
- мають змогу постійно отримувати інформацію про сильні та слабкі сторони своєї дитини та як навчити її вдома;
- переконуються, що навчальне середовище є безпечним для їхньої дитини.

Обов'язковим є залучення батьків до розроблення комплексної програми розвитку дитини з особливими освітніми потребами, в плануванні якої бере

участь не лише група фахівців (вчитель, асистент вчителя, психолог, логопед та інші), а й батьки, або особи, які їх замінюють з метою визначення конкретних навчальних стратегій і підходів до навчання дитини з особливими освітніми потребами. Батьки є рівноправними членами команди і мають рівний статус, вони можуть надати інформацію про стан здоров'я, розвиток, інтереси, особливості поведінки дитини.

Для того щоб батьки брали активну участь у розробці індивідуального навчального плану, необхідно підбадьорювати та заохочувати до участі.

Важливо, щоб у школі були передбачені різні види спілкування та взаємодії між родинами і педагогами. Вчителям необхідно поцікавитися у батьків, з якими працівниками школи вони хотіли б підтримувати зв'язок, як часто, яким чином. Зустрічаючись з педагогами, батьки мають змогу ознайомитись з умовами навчального закладу, програмами, за якими працює заклад, педагогічною концепцією. Дізнаватись про успіхи дитини та ті проблеми на які потрібно звернути увагу вдома. Батьки в свою чергу допомагають педагогам визначити, якої саме допомоги і підтримки потребує дитина.

Якщо працівники школи не будуть спілкуватися з батьками і прийматимуть рішення замість них, батьки почуватимуться мало компетентними і гірше контролюватимуть ситуацію.

Один із найефективніших способів залучення до навчально-виховного процесу батьків – запросити їх до класу. Це дає їм змогу ознайомитися з сучасними стратегіями роботи з дітьми, які вони потім зможуть використовувати вдома. Працівники школи мають скерувати дії батьків, ефективно використовувати їхню присутність.

Доцільно розробити певні загальні рекомендації щодо роботи з дітьми, які допоможуть батькам у вихованні їхньої дитини, а також зроблять їхню діяльність продуктивнішою. Ці рекомендації можна роздати батькам або вивісити на дошці оголошень.

Таким чином, важлива умова успішного вирішення завдань інклюзивного навчання дітей з ООП – організація співробітництва вчителів, фахівців зі спеціальної педагогіки, психологів, логопедів та залучення батьків до організації освітнього процесу.

Рекомендації щодо психологічної просвіти батьків у поєднанні із психологічною роботою з дітьми

Виховуючи дитину з особливими освітніми потребами, треба навчитися поважати свою дитину, сприймати її такою, як вона є та дозволяти їй бути собою.

Найбільше ви зможете допомогти дитині, коли розумітимете та цінуватимете її сильні сторони та особливі потреби. Дитина стає більш впевненою і спокійною, коли розуміє свою особливість та значимість.

Що б не трапилося з дитиною у школі, вона має бути впевнена, що вдома її підтримають і зрозуміють. Відчуття сімейної захищеності сприятиме подоланню можливих емоційних проблем, які виникли під час навчання.

У спілкуванні з дитиною використовуйте такі стратегії:

- Виявляйте зацікавленість шкільним життям своєї дитини. Складіть план роботи на кожен день, в якому дитина сама зможе відмічати свої успіхи та невдачі і розфарбовувати яскравим кольором позитивні моменти і темним – негативні;

- давайте окремі поради, які б допомогли вашій дитині зрозуміти, що їй допомагає вчитися краще, наприклад: «Мені здається, що ти краще запам'ятовуєш інформацію, коли бачиш предмети»;

- пояснюйте, що кожна людина навчається зі своєю швидкістю та особливим підходом. Наприклад, одні діти навчаються краще, коли прослухають пропоновані їм матеріали, а інші – коли прочитають або побачать ситуацію на власні очі;

- використовуйте слова, які ваша дитина розуміє;

- наголошуйте на тому, що ваша дитина не лишається на самоті зі своїми проблемами. Їй зможуть допомогти батьки, родина, персонал школи;

- давайте дитині змогу спілкуватися з різними людьми: сусідами, членами родини, меншими дітьми чи професіоналами;

- обговоріть, як потрібно реагувати на можливі образи від однолітків;

- проводьте рольові ігри, моделюючи можливі складні ситуації у школі;

- надавайте вашій дитині можливість навчитися нового – займатися спортом чи рукоділлям. Дітям потрібно відчувати, що вони щось вміють або знають, як робити.

Важливо хвалити і заохочувати до пізнання нового. Хваліть за конкретну дію, будьте красномовними:

- «Ти дуже добре зробив...»

- «Я бачу, що ти набагато краще вчишся, коли...»

- «Я помітив покращення в ...»

- «Хочеш, попрацюємо разом над...»

- «Чим я можу тобі допомогти...»
- «Я бачу, ти добре попрацював над...»
- «Дякую, що ти ретельно виконав завдання...»

● Позбавтеся усіх чинників, що можуть спричинити у дитини страх чи негативну емоційну реакцію.

● Використовуйте у повсякденному спілкуванні привітні фрази: «Мені добре з тобою. Я радий (рада) тебе бачити. Дуже добре, що ти в мене є. Я за тобою скучила (скучив)»;

● Щоденно не менше чотирьох-восьми разів обіймайте, погладжуйте, притискайте до себе свою дитину. І вона буде почувати себе улюбленою і захищеною у великому та невідомому світі.

Потрібно, щоб дитина чітко знала свої обов'язки та відчувала авторитет батьків щодо вирішення важливих питань навчання і виховання. Батьківський авторитет надасть дитині відчуття захищеності й упевненості в подоланні можливих труднощів.

Анкета для батьків

1. Чи відвідувала дитина дитячий садок? Якщо так, то з якого віку?
2. Чи із задоволенням вона туди ходила?
3. З ким із близьких дитина проводить більше часу?
4. Як складаються у дитини стосунки з однолітками:
 - а) має друзів;
 - б) контакти з однолітками не постійні;
 - в) контакти з однолітками скоріше випадкові.
5. Чи може дитина сама себе зайняти, перебуваючи вдома, чи весь час потребує до себе уваги, «нудиться»?
6. Чи має дитина вдома постійні обов'язки?
8. Чи відповідально вона до них ставиться, чи постійно доводиться нагадувати дитині про них?
9. Як дитина реагує на похвалу та покарання?
10. Які дитина має захоплення?
11. Чи спілкується дитина з комп'ютером?
12. Скільки часу проводить біля телевізора?

13. Чи читаєте ви дитині дитячі книжки?
14. Чи любить вона слухати читання?
15. Чи ставить запитання щодо змісту прочитаного?
16. Чи залюбки дитина йде до школи?
17. Чи задоволені створеними умовами в школі, які забезпечують успішне навчання та розвиток вашої дитини?
18. Якщо ви вважаєте, що щось треба змінювати, то що саме